

ZAVOD MAČJA HIŠA
Zavetišče Mačja hiša
Groharjeva ulica 8
3000 Celje

NEKAJ PRAKTIČNIH NAPOTKOV ZA POSVOJITELJE MUC

Če potrebujete posvet ali nasvet, lahko vedno pokličete začasno skrbnico!

Prihod muce

Za muco, ki ste jo posvojili, predstavlja prihod v novo okolje določen stres, ki je povezan predvsem z novimi, njej neznanimi vonji. Čas, ki ga potrebuje za prilagajanje, in vaše ravnanje ob tem, je odvisno od značajskih in vedenjskih značilnosti muce, s čimer vas je ob posvojitvi seznanila skrbnica do posvojitve.

Ko prinesete muco domov, postavite nosilko v bližino stranišča in hrane, odprite vratca in jo pustite, da v miru raziskuje. Ne silite je v naročje.

Na splošno velja, da muca potrebuje za prilagajanje nekaj dni (običajno 2 dni). Naj vas ne skrbi, če v tem času odklanja hrano, kar lahko traja predvsem pri odraslih mucah tudi do 3 dni.

Plašne, zadržane in zelo nežne muce ponavadi potrebujejo za prilagajanje več časa, tudi do nekaj tednov. Običajno se ob prihodu v novo okolje za nekaj časa skrijejo v kakšen kotiček. Pustite jo pri miru, le ogovarjajte jo s pomirjujočim glasom in ji ponudite roko, da vas bo lahko ovohala. Takšna muca bo na začetku raziskovala ponoči, potem pa bo vedno bolj pogumna.

Samozavestne, živahne in igrive muce se prilagodijo zelo hitro, običajno v dnevu ali dveh, nekatere tudi kar takoj. Pustite ji nekaj časa za raziskovanje, potem pa jo kar povabite k igri.

Prihod muce in majhni otroci pri hiši: otroci so ob prihodu muce seveda navdušeni, kar tudi živahno in glasno izrazijo. Na vas je, da otroke podučite, da muca ob prihodu potrebuje nekaj miru, mladički tudi nujno mir za počitek. Seveda jih podučite tudi, da je potrebno z živaljo ravnati nežno in z občutkom (kar je, mimogrede, enkratna priložnost za začetek vzgoje majhnega otroka na področju upoštevanja in spoštovanja potreb drugih - ljudi in živali).

Združevanje z drugimi mucami/živalmi pri hiši: spoznavanje naj poteka obvezno pod vašim nadzorom. Ob prvem srečanju v nobenem primeru ne kažite razburjenja ali zaskrbljenosti, ker živali to začutijo in združevanje lahko postane težavno. V seznanjanje ne posegajte - pihanje, renčanje, klofute (brez iztegnjenih krempljev) so normalni del seznanjanja, saj žival reagira na njej neznan vonj druge živali. Obvezno pa takoj prekinite vsakršno agresijo (grizenje, praskanje) – takrat energično posezite, ponavadi zadostuje že močno povzdignjen glas. Ko ste živali ločili, naj sledi »nagrada« (igra, priboljšek, božanje), da živali iz medsebojnega srečanja odnesejo pozitivno in ne negativne izkušnje.

Vse dokler niste prepričani, da so se živali sprejele, da je torej sobivanje varno, jih ne puščajte skupaj brez nadzora (ponoči, med vašo odsotnostjo). V težjih primerih prišleka za nekaj časa (dni) ločite v poseben prostor in muci seznanjajte postopoma – večkrat na dan prišleka za krajši čas spustite iz sobe, ko pa živali začnejo kazati znake agresije, ali izrazitega nelagodja, prišleka umaknite nazaj v sobo. V stanovanje lahko nastavite tudi kakšen predmet, ki ima vonj po prišleku (deka, na kateri je ležal ...).

Muca se dolgočasi: živahna in družabna muca se lahko po določenem času, potem ko je dodobra spoznala novo okolje, kljub temu, da ji domači namenjate veliko pozornosti, prične dolgočasiti. To opazite po očitni spremembi njenega vedenja. Ali postane apatična ali pa hiperaktivna in pogosto mijavka (tudi ponoči). Lahko začne opravljati potrebo izven wc-ja. Običajno pomaga, če muci zagotovite družbo še ene živali.

Nujna oprema

Med nujno opremo, ki jo mačka potrebuje, sodi:

- **mačje stranišče;** priporočamo pokrite izvedbe, ker je tako v okolici manj peska; vratca wc-ja na začetku raje odstranite; en wc lahko načeloma uporablja več muc, le čistiti jih je potrebno bolj pogosto; če začne katera od muc izločati izven stranišča, najprej dodajte še eno stranišče (še preden se lotite raziskovanja vzroka).
- **pesek za stranišče in lopatka** za odstranjevanje fekalij; peska nasujete za najmanj 5 cm, bolje še več.
- **transporter/nosilka za prenašanje muce** – priporočljive so plastične nosilke, ker jih lahko po potrebi, npr. po obisku veterinarja, dobro pomijete/razkužite. Namig: muca je med vožnjo bolj mirna, če transporter prekrijete (z veliko brisačo, rjuho, deko).
- **posodici za hrano in vodo**
- **praskalnik** (na njem si muca neguje kremplje) ali **mačje drevo** (3 v 1: praskalnik, ležišče, igralo)
- **igračke**
- **glavnik**

Seveda lahko mački privoščite tudi kaj od "ne nujne" opreme, saj so na trgu številna mačja mehka ležišča, različna igrala, tuneli, didaktične igrače. **Nakup ovratnice odsvetujemo!**

Prehrana

Suha in mokra hrana (konzerve, vrečke)

Kupujte kakovostno hrano, saj muca živi samo notri in je torej glede prehrane popolnoma odvisna od tega, kaj ji boste ponudili vi.

V skladu s sodobnimi smernicami prehrane mačk priporočamo, da mačko hranite predvsem z mokro hrano. Na ta način se boste izognili kronični dehidriranosti mačke, ki pri hranjenju izključno s suho hrano (briketi) obstaja ne glede na to, da mačka zraven popije veliko vode. Dehidriranost vodi v številne bolezni.

Mladiči in odrasle muce normalne telesne teže imajo lahko brikete na razpolago ves čas, 2 do 3-krat na dan pa mački ponudite obrok mokre hrane. Mladičem (do cca 7. meseca) lahko ponudite hrano za mladiče (izvedbe kitten), ni pa to nujno.

Pazite, da se vam odrasla mačka pretirano ne zredi, kar je sicer pri hranjenju s pretežno mehko hrano manj verjetno, pri hranjenju s suho hrano pa mnogo bolj. Hujšanje mačke je težavno in

dolgotrajno; v primeru debelosti se pri veterinarjih dobi posebna dietna hrana (komercialne "light" izvedbe hrane ponavadi ne zaležejo).

Kaj je kakovostna hrana in kje jo kupovati?

Mačka je izključno mesojeda žival, torej ni vsejed tako kot ljudje in psi. Njen organizem in presnova sta prilagojena hrani živalskega izvora, vse ostalo ji ne koristi oziroma celo škodi.

V grobem mora kakovostna hrana za mačke po sestavi vsebovati največ beljakovin živalskega izvora, nekaj maščobe, zelo malo ogljikovih hidratov, nekaj vlaknin in dodatke (tavrini, vitamini). Kakovostno hrano za živali lahko kupite v specializiranih trgovinah za male živali (klasičnih ali spletnih). V navadnih živilskih trgovinah in drogerijah boste kakovostno hrano našli le izjemoma. Znamke hrane, ki so naprodaj v navadnih živilskih trgovinah (v zadnjem času žal tudi v nekaterih specializiranih), so pogosto oglaševane kot »polnovredni obrok za vašo mačko«, kar pa je daleč od resnice. Muca je mesojeda žival, v neakovostni hrani pa je praviloma samo za vzorec mesa, vse ostalo pa sestavljajo žitarice, soja, krompir, zelenjava. To pomeni, da je v hrani veliko ogljikovih hidratov (muci škodijo), beljakovine pa so predvsem rastlinskega izvora in ne živalskega. Poleg tega so v hrani razni dodatki ter arome, ki povzročijo, da gre hrana mački v slast, pogosto so tudi preslane (škodljivo za mačko). Res da je hrana "iz supermarketov" cenejša od kakovostne hrane, vendar pa je hranjenje mačke s tovrstno hrano računica, ki se vsaj na daljši rok ne izide v korist ne mačke ne vas. Pričakujete lahko zdravstvene težave mačke (oboljenja urinarnega trakta, ledvic, debelost, sladkorna bolezen, alergije, idr.), ki zahtevajo (drago) veterinarsko oskrbo.

Žal označevanje hrane za živali zakonsko še ni ustrezno urejeno, zato je prepoznavanje kakovostne hrane na podlagi navedene sestave zelo težavno. Pri izbiri je lahko vodilo cena, saj za malo denarja skoraj zagotovo ne boste kupili kakovostne hrane (žita, zelenjava, krompir, maščoba = cenejše od mesa).

Če se želite v izbiro kakovostne hrane nekaj bolj poglobiti, vam predlagamo, da iz sestavin, ki so običajno navedene na deklaracijah, izračunate odstotek ogljikovih hidratov (škrob, enostavni sladkorji, topne vlaknine), ki ga hrana vsebuje. Velja pravilo: višji je ta %, manj kakovostna je hrana. Hrana za mačke bi morala v suhi snovi vsebovati pod 10 % ogljikovih hidratov brez surovih vlaknin (COH), vrednosti 10-20 % so še sprejemljive. Izračun opravite po formuli:

% COH = 100 – beljakovine – maščoba – surove vlaknine – pepel – voda (pri briketih podatek za vodo ponavadi ni naveden, upoštevate lahko cca. 10 %)

Glede na dokaj široko ponudbo hrane za mačke izbira ni enostavna, zato je najbolje, če se še pred nakupom hrane posvetujete z začasno skrbnico.

Doma pripravljena hrana

Namesto kupljene kakovostne mokre hrane lahko muci za obrok ponudite tudi doma pripravljeno hrano. Primer: v nekaj vode skuhate meso piščanca, lahko mu dodate tudi nekaj malega narezane zelenjave (npr. bučke in/ali korenčka). Pozor: solite le za vzorec (mini ščepec soli), še bolje nič. Kuhano meso na drobno narežite, zelenjavo pretlačite in vse skupaj zalijte z nekaj vode, v kateri se je kuhalo. Muci lahko občasno ponudite tudi kuhano ali pečeno meso in ribe, če so ravno na vašem jedilniku. Odstranite odvečno maščobo in skrbno odstranite vse kosti. Zdravi odrasli mački lahko ponudite tudi surovo meso (govedino, piščanca, mleto meso).

Če je pri hiši nosečnica, mačke ne hranite s surovim mesom, saj je to pri izključno notranjih mucah edini možni vir okužbe s toksoplazmozo.

Vendar pozor: mačke nikakor ne hranite izključno z doma pripravljeno hrano (mesom), ker ne bo prejela vseh sestavin, ki jih nujno potrebuje (npr. kalcija, ki je v kosteh), razen če se boste priprave hrane zanjo lotili "profesionalno". Veliko uporabnih informacij o pravilni pripravi domače hrane dobite na www.catinfo.org (v angleškem jeziku).

Primerna pijača za muce je izključno voda.

Mleko ni primerna pijača, ker mačke ne morejo prebavljati beljakovin, ki so v mleku, zato s ponujanjem mleka le obremenjujete prebavila živali. Ob normalnem iztrebljanju lahko mucici tu in tam za priboljšek ponudite kozje mleko, skuto, ali pa kakšen fermentirani mlečni izdelek (jogurt, kislo mleko, probiotični mlečni izdelek).

Mačja trava: muca naj ima čim pogosteje (najbolje kar stalno) na razpolago travo. Potrebuje jo, da lahko izloči dlako, ki jo pogoltne med lizanjem. Kmalu po zaužitju trave nekatere muce bruhamo, da izločijo prebavljeno dlako. Naj vas to ne prestraši, čeprav je videti, kot da se muca davi. Primerna je posebna trava za mačke, ki jo lahko kupite oziroma posadite semena (žal hitro propade), navadni ciperus (zdrži dlje časa), ali pa kar trava, ki jo naberete v naravi, ozir. jo izkopljete in doma posadite v lonček. Primerna je ostra, trda trava, ki raste na kisli zemlji - na zamočvirjenih terenih, ob vodah. Pazite, da jo naberete v neonesnaženem okolju.

Prehranski dodatki in kupljeni priboljški: pri zdravi mucici normalne telesne teže prehranski dodatki niso potrebni, pri neješčih mucah ali mucah, ki okrevajo po bolezni, pa se glede morebitnih dodatkov posvetujte z veterinarjem. Priboljški niso potrebni, pa tudi prepovedani ne (razen pri mucah, nagnjenih k debelosti).

Varnost

Nesreče se lahko hitro zgodijo tudi mucici, ki živi izključno notri. Naj naštejemo nekatere, ki so se v praksi že zgodile, naštetih pa so po pogostosti primerov:

- padec čez odprto okno ali balkon: vedite, da mucici ne gre nikoli zaupati, saj v dani situaciji (npr. prelet ptiča, muhe) pri njej prevlada plenilski nagon. Najbolj učinkovit varnostni ukrep je zamreženje (navadni komarniki so prešibka zaščita);
- zadušitev v reži odprtega okna na pregib (kip): varnostni ukrep: če vas ni doma, okna obvezno zaprite, dobijo se posebna varovala za tovrstna okna;
- zadušitev z ovratnico za muce, ker se muca z njo kam zatakne. Nesreče so se zgodile tudi z ovratnicami, ki naj bi se samodejno odprle!
- zastropitev: čistila, pralna sredstva, gnojila za rastline, zdravila, ipd. hranite dobro zaprta, še boljše izven dosega muce (če muca po nesreči stopi npr. v polito čistilo, morate vedeti, da se bo nagnonsko hotela očistiti in bo polizala strup). Bodite posebno pazljivi, ko čistite wc školjko: mucici preprečite dostop v prostor medtem ko wc čistilo učinkuje. Tudi tekočina/dišava za splakovanje wc školjke je lahko zelo nevarna, posebno mucam, ki jih privlači voda v školjki. Preverite tudi, če imate morda v stanovanju rastline, ki so strupene za živali (sezname poiščite na spletu).
- vkleščenje črevesja: če muca npr. pogoltne nitko, trakec, gumico. Posledica vkleščenja je lahko tudi smrt muce.
- opekline (bodite pozorni, da muca ne povezne nase posode s štedilnika, likalnik...);

- udar elektrike (bodite pozorni na nezaščitene vtičnice, žice, kable...)
- ! pred zagonom pralnega stroja (tudi pomivalnega) skrbno preverite, če si ni v njem morda poiskala kotička za spanje vaša muca.

Nega

Kopanje: notranjih mačk ni potrebno kopati, ker za osebno higieno zelo dobro skrbijo same.

Česanje: zelo priporočljivo. S česanjem odstranjujete odmrlo dlako, mačka tako med lizanjem poje manj dlake, kakovost kožuščka se ob rednem česanju vidno izboljša, v stanovanju imate manj dlak.

Nega krempljev: mačjih krempljev praviloma ni potrebno striči, saj jih neguje sama med brušenjem na praskalniku. Izjemoma je potrebno kremplje pristriči pri starejših ali bolnih mačkah.

Nega ušes: čiščenje ušes načeloma ni potrebno, če pa morda opazite, da se je mački v zunanjem ušesu nabralo ušesno maslo (rumeno), ali se ji še izločajo odmrle garje (črne pike), uho previdno očistite z vatirano palčko (pozor: ne segajte globoko v notranjost ušesa!).

Zdravje

Redna cepljenja in razglistenja: muca, ki ste jo posvojili, je vsaj enkrat cepljena. Cepljenje ponovite v skladu z datumom naslednjega cepljenja, ki je vpisan v potnem listu.

Muca, ki ste jo posvojili, je večkrat razglistena – podatki so vpisani v pogodbi. Preventivna razglistenja opravite 2-krat letno oziroma po navodilih začasne skrbnice.

Obisk pri veterinarju: nenadna sprememba vedenja (živahen muc postane miren, nenavadno veliko spi, odklanja hrano), ponavljajoče bruhanje, trajajoča driska, gnojni izcedki (oči, nos), slinjenje, bolečina na prijem, žalostno mijavkanje, so običajno znaki, da je obisk veterinarja nujen. Če ste glede nujnosti obiska veterinarja v dvomu, se lahko vedno posvetujete z začasno skrbnico.

Kako poskrbeti za muco med odsotnostjo?

Mnoge muce težko prenašajo spremembo okolja, zato je najbolje, da si med dopustom oz. odsotnostjo, ki traja več kot 1 dan, organizirate varstvo na domu. To pomeni, da nekdo vsaj 1-krat dnevno poskrbi za hrano, očisti stranišče in muco malo pocrklja.

Oskrbnika ne pozabite podučiti glede varnosti (odpiranje oken, vrat, balkona). Oskrbnik naj ima številko mucinega veterinarja.

Skrbniki smo zelo veseli, če se nam posvojitelji oglasite s kakšnimi novičkami o mucah, ki ste jih posvojili pri nas. Lahko kar prek telefona in e-pošte začasne skrbnice, ali pa spremljamo zgodbe vaših muc prek foruma www.pomagamo-zivalim.si, kjer smo vam namenili kotiček Mačje hiše »Na svojem kavču«.